

Til Vestland Fylkeskommune

Avd. for Opplæring og kompetanse

Bergen, 19.08.2020

UTFORDRINGER MED FAGOPPLÆRING I DEN NYE FYLKESKOMMUNEN

Yrkeslabyrinten er en forening for opplæringskontor som har lærlinger i Bergens området. Foreningen har 20 medlemmer og representerer de fleste fagområdene innen yrkesfagopplæringen. Til sammen ivaretar medlemmene Yrkeslabyrinten mellom 2600-3000 lærlinger og over 1000 lærebedrifter. På oppfordring fra foreningens medlemmer ønsker styret i Yrkeslabyrinten å gjøre ledelsen i Vestland Fylkeskommune oppmerksom på flere utfordringer knyttet til fagopplæring i fylkeskommunen. Dette er IKKE en klage på enkeltpersoner men på et system/organisasjon som etter vår oppfatning ikke fungerer optimalt.

Opplæringskontorene (heretter forkortet til OK) opplever at vi har mange like utfordringer ift kommunikasjon og samarbeid med nye Vestland Fylkeskommune.

I gamle Hordaland Fylkeskommune (heretter forkortet til HFK) hadde vi et system som fungerte og vi kjente til hvor/hvem vi skulle henvende oss til ifm ulike saker. Det at det nå ikke lenger eksisterer et Fagopplæringskontor som håndterer alle saker vedr fagopplæring/oppfølging av lærlinger, men ulike seksjoner som håndterer både fagopplæring og skolesaker har skapt forvirring og frustrasjon hos OK. Det er mange nye mennesker å forholde seg til og kompetansen på fagopplæring er svært mangelfull hos flere. Å ha en egen avdeling der det jobbet mennesker som utelukkende jobbet med fagopplæring gjorde at det var lett å få svar og hjelp fra kompetente mennesker. Vi opplever nå at disse er spredt rundt i diverse avdelinger og til dels jobber med helt andre ting, mens mange av oppgavene knyttet til fagopplæring/oppfølging av lærlinger nå håndteres av mennesker uten like god erfaring og kompetanse på dette.

De fleste OK har etter hvert fått informasjon om at de tilhører en spesifikk rettleiingstjeneste, men ikke alle OK har hørt fra «sine» kontaktpersoner enda. I tillegg har flere OK opplevd å bli kontaktet av to ulike rettleiingstjenester med beskjed om at de skal forholde seg til dem. Det må være bedre for ALLE parter at et enkelt OK forholder seg til EN rettleiingstjeneste?!?!? Samtidig opplever vi at lærebedriftene får melding om å forholde seg til den Rettleiingstenesta som er nærmest geografisk, dette til tross for at de er medlem i et OK som er tilknyttet en annen Rettleiingsteneste.... Dette skaper mye forvirring (spesielt ifm hevingssaker).

Det er takket være kommunikasjon mellom OK («ryktebørsen») at ting har «gått seg til» og saker blitt løst de siste månedene. Man snakker med hverandre og får høre hvilken saksbehandler/seksjon i fylket de har fått svar og oppfølging fra i div saker (f.eks. heving, oppmelding etc), så kontakter man samme saksbehandler i «sin» sak og kommer videre. For de OK som har klart å etablere god kontakt med sin saksbehandler i Rettleiingstenesta så har ting nå etter hvert begynt å bedre seg (spesielt der saksbehandler kommer fra det tidligere Fagopplæringskontoret i HFK og har god kompetanse innen fagopplæring). Men det gikk mange måneder før det endelig kom en avklaring på hva

Rettleiingstenesta skal behandle (f.eks. hevingssaker), og det er vårt inntrykk at også saksbehandlerne i Rettleiingstenesta lenge var usikker på sitt mandat og sine arbeidsoppgaver.

Nedenfor følger en oppsummering av punkter som vi opplever som utfordrende:

Fag- og svenneprøver

Flere fag rapporterer at behandlingstid for oppmeldinger til fag- og svenneprøver er svært lang (Eksempel: kandidat oppmelding sendt i Vigo 22.01.20: Oppmelding godkjent og sendt prøvenemd 04.05.20 – prøvedato 08.05.20. Innkalling til fagprøve kan ikke sendes kandidat før oppmelding er godkjent.)

Svartid for resultat fag- svenneprøve er svært lang (skaper bl.a. problemer for lærlinger ifm søknad om jobb eller studie). I enkelte fag er det ikke tillat å arbeide selvstendig uten dokumentasjon på fagkompetanse (bestått fag- svenneprøve).

OK og/eller lærebedrift mottar ikke resultat på fagprøver. Manglende dokumentasjon skaper store utfordringer for bedriftene da de ikke kan sette utlærte fagarbeidere i selvstendig oppdrag.

Resultat fra fag- svenneprøve kommer heller ikke frem i VIGO Bedrift (Eksempel: Fagprøve bestått 24.04.20, sluttdato lærekontrakt 30.04.20; pr 14.08.20 ligger det ikke resultat i VIGO på kandidaten).

Flere lærlinger har måttet gå opp til annengangs fag- svenneprøve uten å ha mottatt protokoll fra ikke bestått fagprøve. Dermed har de ikke kunnet forberede seg tilfredsstillende til neste fag- svenneprøve. Protokoll sendes ikke lenger til OK/Lærebedrift slik som var praksis i HFK.

Hevingssaker

Behandlingstid hevingssaker har vært svært lang. OK har i mange tilfeller måttet purre og til slutt sendt saken direkte til saksbehandler (typisk tar man da kontakt med en man kjenner fra gamle Fagopplæringskontoret i HFK og vedkommende «forbarmer seg over» saken selv om de strengt tatt ikke lenger har ansvar for slike saker).

Manglende svar og tilgjengelighet

Det er vanskelig å vite hvem man skal kontakte i mange tilfeller og ofte opplever vi at vi ikke får svar på våre henvendelser. På Solstrand Konferansen i mars ble vi oppfordret til å bruke fagopplaering@vlfk.no for henvendelser, men opplever at vi ikke får svar: er denne e-posten «bemannet»? Noen av seksjonene har innført telefontid 12.00-14.00 (bl.a. «Opplæring og kompetanse»); men selv i dette tidsrommet blir ikke telefonen besvart. Vi har også flere ganger opplevd at e-post til seksjonsledere og fagledere ikke besvares. Det er heller ikke alle saksbehandlere som svarer på våre (direkte) henvendelser. Dette gjelder absolutt ikke alle saksbehandlere, men det er uansett en stor utfordring.

Opplæringskontorene er servicebedrifter; vi har fokus på å hjelpe både lærlinger og bedrifter raskt og effektivt. Dette har nå blitt helt umulig i mange saker/tilfeller ettersom vi ikke får svar fra fylket når vi tar kontakt.

Utfordringer for prøvenemndene i enkelte fag

- Får ikke svar på henvendelser til fylket, hverken på e-post eller telefon.

- Nemdene har virket nedprioritert, (fylket sitt fokus virker å være på skolene og skoleelever, ikke lærlinger og deres gjennomføring av læretid)
- Alle rutiner som HFK hadde opparbeidet er tilsynelatende nå verdiløse
- Mangelfulle varslingsrutiner der fylket har fattet vedtak om tilrettelagte svenneprøver. (det skal et «trent øye» til for å fange opp dette. Blir ofte reddet av at man vet om vedtaket på forhånd)

E-Dialog

- Har opplevd at sikker e-post sendt til fylket ikke er kommet frem til den rette saksbehandler, er frustrerende når en sender inn noe og ikke vet hvor i verden det svever!
- Veldig sen saksgang i fylket.

Gjennomføringsmidler (tidligere UDIR tilskudd)

UDIR-tilskuddet for lærlinger med særskilte behov ble ved utgangen av 2019 avviklet og overført til fylkeskommunene.

Ettersom UDIR-tilskuddet ble tildelt en gang pr år med søknadsfrist 1 september, har flere OK ikke fanget opp at fylkeskommunen har innført nye søknadsfrister i 2020. Informasjon om hvordan man søker og søknadsfrister ble ikke videreformidlet til OK (flere «fanget tilfeldigvis dette opp» i oppstartsmøte med leder for Rettleiingstenesta i Indre Vestland i begynnelsen av juni). Konsekvensen er at flere OK ikke har søkt om midler innen søknadsfristene 1 mars og 1 juni fordi man har forholdt seg til UDIR-fristen som var 1 september hvert år.

UDIR-tilskuddet kunne søkes for lærlinger opptil 25 år (uavhengig av om de hadde ungdomsrett eller ikke). Vi registrerer at fylkeskommunen nå krever at lærlinger det søkes for skal ha ungdomsrett. Vi mener at dette er uholdbart, da flere lærekontrakter som ble tegnet i 2018/19 hadde en forutsetning om at det vil bli utbetalt ekstra tilskudd for tilrettelegging og ekstra hjelp frem til fag- svenneprøve. Dette er en endring av spillereglene etter at spillet har startet og både lærling og bedrift blir den tapende part.

Det er ofte lærlinger *uten* ungdomsrett som trenger ekstra hjelp og tilrettelegging. De har gjerne brukt opp skoleretten sin, men ikke fullført en utdanning. Dersom de får muligheten til læreplass, vil de etter vår erfaring ofte trenge tilrettelegging og ekstra oppfølging. I mange tilfeller vil et ekstra tilskudd være avgjørende for om bedriften ansetter lærlingen eller ikke.

Det er lite hensiktsmessig at det er lærlingene selv som må søke om midler som skal utbetales til bedrift/OK. Dette er ikke noe lærlingen kan gjøre på egenhånd, de vil uansett måtte ha hjelp til utfylling fra OK og/eller bedrift. Konsekvensen blir at lærlingen må tas ut av opplæring for å fylle ut et skjema som formuleres av bedrift/OK. Når tilskudd skal søkes etterskuddsvis vil det i noen tilfeller forekomme at lærlingen har blitt fagarbeider når søknad skal sendes. Vedkommende må da ta fri fra jobb for å få hjelp av bedrift/OK til å fylle ut skjema. En bedre løsning vil være at skjema fylles ut av OK/bedrift og at en kopi sendes kandidaten (det er tross alt bedrift/OK som skal stå for tilretteleggingen og da er det mest hensiktsmessig at det er de som beskriver dette i søknaden). Kan det f. eks. være en løsning at OK skriver søknaden elektronisk og at denne signeres av lærling (på samme måte som for lærekontrakter)?

OT/PPT

Opplæringen skal tilpasses den enkelte lærlingens forutsetninger og evner (ref. Opplæringslova §1-3), i de tilfeller der lærlinger har utfordringer underveis i læretiden kan det være behov for hjelp fra PPT. Vi opplever at det tar svært lang tid å behandle tilvisninger til OT/PPT (eksempel: Tilvisning ble sendt merket «Hastesak» 05.12.2019 – PPT tok kontakt med OK/lærling 14.05.2020. Konsekvensen av denne sene saksgangen var at lærlingen ikke fikk hjelp og strøk på en obligatorisk eksamen i mai

2020). Flere OK har fått muntlig beskjed om at PPT ikke skal utrede lærlinger. I nevnte sak (eksempel) ble dette argumentet brukt som forklaring på hvorfor saksgangen tok så lang tid. Det er vår oppfatning at dette er et direkte brudd på Opplæringslova §4-2: «Lærlingar, praksisbrevkandidatar og lære kandidatatar skal ha samme tilgang til pedagogisk- psykologisk teneste som elevar i videregående skole».

Videre har lærlinger krav på tilrettelegging på eksamen og fag- svenneprøve (ref Forskrift til opplæringslova §3-64). Ved behandling av søknad om tilrettelegging krever fylkeskommunen «uttale frå ein sakkunnig instans», og da er det en forutsetning at lærlinger får hjelp hos PPT.

Utfylling av diverse søknader/henvisninger

Etter at vi ble Vestland fylke er det nå lagt på BankID en rekke plasser ved sakshåndtering av lærlinger. Dette gjør arbeidshverdagen vår mer krevende. Det er nå lærlingen som må logge på med BankID for å identifisere seg og ikke vi som kan fylle ut skjema i samråd med lærlingen. Eksempler på plasser hvor det nå er BankID er tilvisning til PPT, melding om fravær på eksamen og oppmelding av praksiskandidater. Vi har forståelse for at det benyttes BankID enkelte plasser, men det er nå tatt i bruk mange plasser som etter vår mening ikke er nødvendig. Slike endringer bør skje i samråd med oss i opplæringskontorene.

Styret i Yrkeslabyrinten oppfordrer ledelsen i Avd. for Opplæring og kompetanse til å ta tilbakemeldingene ovenfor på alvor og umiddelbart søke å bedre forholdene for fagopplæring og oppfølging av lærlinger.

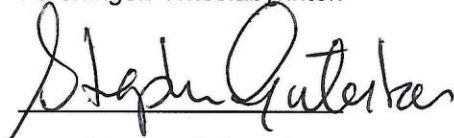
Vi vil igjen understreke at dette brevet ikke er en klage på enkeltpersoner eller spesifikke avdelinger/enheter, men et ønske om å påpeke en generell utfordring på systemnivå. Vi vet at det er mange dyktige medarbeidere i fylkeskommunen som gjør en formidabel innsats for å hjelpe oss til tross for de utfordringene som den nye organiseringen har medført.

Yrkeslabyrinten stiller gjerne til disposisjon for både spørsmål, kommentarer og evt forbedringsforslag.

Det er viktig for alle OK å ha et godt og tett samarbeid med fylkeskommunen og vi håper at dette kan bidra til bedre løsninger og godt samarbeid i fremtiden!

På vegne av

Foreningen Yrkeslabyrinten

Stephen Gulestøl
Styreleder

Kopi: Fylkesrådmann
Hovudutval for opplæring og kompetanse
Yrkesopplæringsnemda